

Potrzeby informacyjne jednostek samorządu terytorialnego w województwie mazowieckim w 2020 r.

Spis treści

	Str.
Informacje o badaniu.....	3
Korzystanie z danych i zasobów Urzędu Statystycznego w Warszawie	4
Ocena oferty Urzędu Statystycznego w Warszawie i źródła informacji o publikacjach.....	6
Potrzeby informacyjne jednostek samorządu terytorialnego.....	8
Wsparcie informacyjne i szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego	11

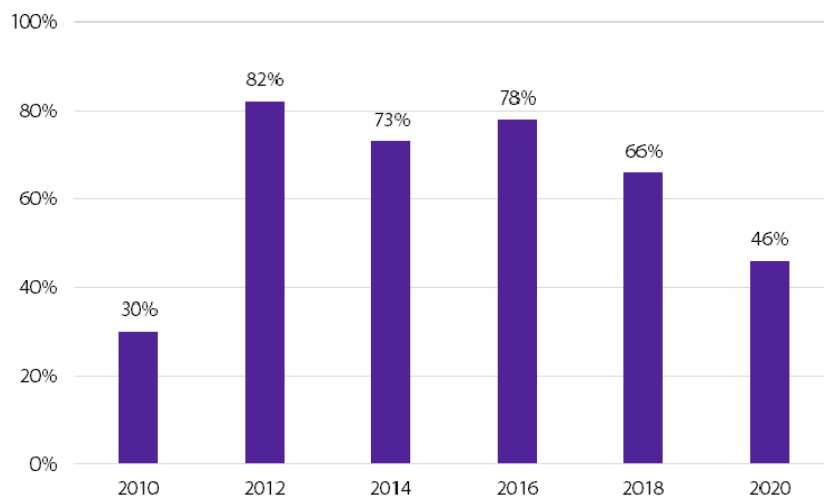
Informacje o badaniu

„Badanie potrzeb informacyjnych jednostek samorządu terytorialnego” zrealizowane zostało w grudniu 2020 r. Była to szósta edycja badania, które od 2010 r. przeprowadzane jest co dwa lata. Zaproszenie do wypełnienia ankiety zostało wysłane do 369 jednostek z terenu województwa mazowieckiego: starostw powiatowych, urzędów miast, gmin i dzielnic m.st. Warszawy. Badanie przeprowadzone zostało za pomocą formularza elektronicznego.

Ankieta składała się z 13 pytań (zamkniętych i otwartych). O opinie, w różnym zakresie, poprosiliśmy zarówno jednostki korzystające, jak i niekorzystające z naszych zasobów. Pytania dotyczyły między innymi celów wykorzystania danych, zapotrzebowania na publikacje i opracowania tematyczne, czy zainteresowania szkoleniami organizowanymi przez Urząd Statystyczny w Warszawie.

W badaniu wzięło udział 239 osób, które reprezentowały 169¹ jednostek samorządu terytorialnego w województwie. Oznacza to, że uzyskaliśmy odpowiedzi od 46% instytucji samorządowych, czyli znacznie mniej niż w poprzednich edycjach. Ankiety wypełnili przedstawiciele 154 urzędów miast i gmin (49%), 10 starostw powiatowych (27%) i 5 urzędów dzielnic Warszawy (28%).

Wykres 1. Odsetek jednostek samorządu terytorialnego, które wypełniły ankietę w poszczególnych edycjach badania

Zdecydowana większość (82%) uczestników badania nie brała udziału w jego poprzedniej edycji w 2018 r.

¹ Jeden z respondentów wypełnił ankietę bez określenia swojej jednostki samorządu terytorialnego.

Korzystanie z danych i zasobów Urzędu Statystycznego w Warszawie

Z danych statystycznych i/lub zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie korzystało 77% reprezentantów jednostek samorządu terytorialnego, którzy wzięli udział w badaniu. W porównaniu do ankiety przeprowadzonej w 2018 r. udział korzystających z zasobów zwiększył się o 5 p. proc. Odsetek ten jest jednak obecnie mniejszy niż w 2016 r., kiedy korzystanie deklarowało 86% badanych osób.

Głównym powodem niekorzystania z danych statystycznych i/lub zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie był brak takiej potrzeby (64%). O wiele rzadziej respondenci wskazywali pozostałe powody: 15% osób przyznało, że nie zna zasobów informacyjnych US w Warszawie, a 13% badanych wystarczą własne dane dostępne w ich instytucji. Tylko 7% przedstawicieli samorządów stwierdziło, iż zasoby Urzędu nie zawierają potrzebnych im danych. Co pięćdziesiąty (2%) zadeklarował korzystanie z danych innych instytucji jako lepiej odpowiadających na potrzeby informacyjne.

Zasoby informacyjne US w Warszawie wykorzystywane są przede wszystkim do sporządzania własnych opracowań na potrzeby bieżącej działalności. Cel ten uzyskał 31% wskazań i jest to dokładnie taki sam wynik jak w latach 2018 i 2016. Ważnym powodem jest również – drugie pod względem liczby odpowiedzi – korzystanie z funduszy europejskich (23% w porównaniu do 25% w 2018 r.). Bardzo zbliżone do wyników badania sprzed dwóch lat są również dane dotyczące pozostałych celów korzystania z danych i informacji US. W najmniejszym stopniu respondenci korzystają z zasobów Urzędu do aktualizowania strony internetowej (12%, w 2018 r. 8%).

Wykres 2. Cele wykorzystania danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie

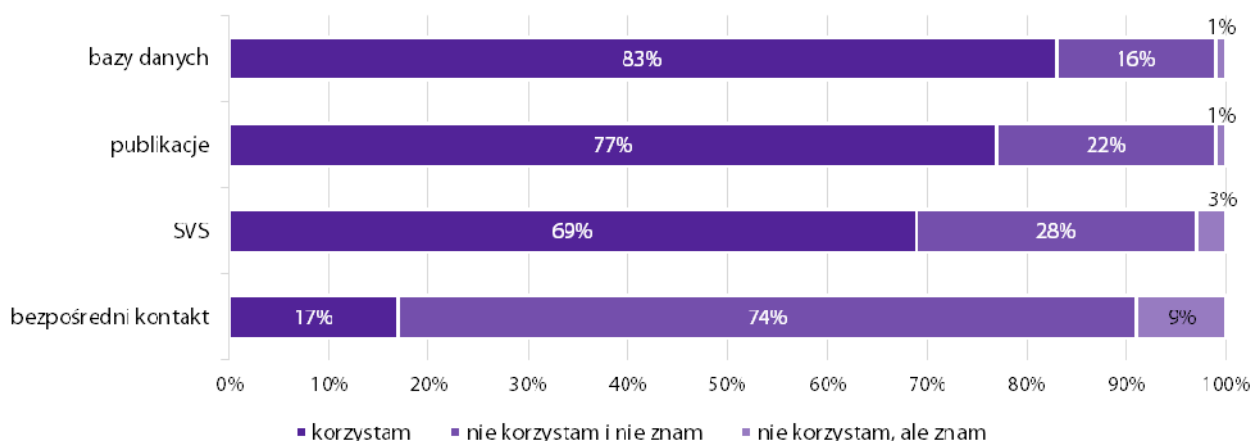

Spośród czterech form udostępniania danych i informacji największym zainteresowaniem przedstawicieli mazowieckich samorządów, którzy sięgają po zasoby Urzędu, cieszą się ogólnodostępne bazy danych. Korzysta z nich 83% osób, czyli niemal tyle samo co w 2018 r. (85%). Głównym powodem niekorzystania z baz danych jest ich nieznamość.

Użytkownicy baz (153 osoby) mieli możliwość wskazania wszystkich zasobów, które znają. Wśród 289 udzielonych odpowiedzi najbardziej popularny – podobnie jak w 2018 r. – okazał się Bank Danych Lokalnych, który uzyskał 35% wskazań (40% dwa lata temu). Kolejnymi pod względem znajomości są: Baza Demografia (28% w porównaniu z 26% w 2018 r.) i Portal Geostatystyczny (21% odpowiedzi w porównaniu z 14% dwa lata wcześniej). Najmniej znane były i nadal są Działowe Bazy Wiedzy (obecnie 11% wskazań, w 2018 r. – 14%) oraz Strateg (5%, w 2018 r. – 6%).

Ponad trzy czwarte (77%) respondentów badania potrzeb informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie pracujących w jednostkach samorządu terytorialnego korzysta z publikacji, opracowań dotyczących wybranego zjawiska z obszaru społeczno-gospodarczego. Osób takich jest obecnie o 5 p. proc. więcej niż dwa lata temu. Badani korzystają przede wszystkim z publikacji z obszaru ludności (34% wskazań) i spisów powszechnych (24% odpowiedzi). Nieznacznie mniejszym zainteresowaniem cieszą się opracowania dotyczące pracy i wynagrodzeń (19% wskazań), czy publikacje wielodzielnicowe (18%). W porównaniu z wynikami badania z 2018 r. obecnie więcej osób sięga po opracowania ze spisów powszechnych (o 6 p. proc. więcej wskazań), a mniej – po publikacje wielodzielnicowe (o 4 p. proc. mniej odpowiedzi). Brak znajomości opracowań jest główną przyczyną niekorzystania z nich przez respondentów, którzy są użytkownikami zasobów informacyjnych Urzędu.

Wykres 3. Korzystanie z wybranych form udostępniania danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie

Z opracowania dedykowanego jednostkom samorządu terytorialnego - Statystycznego Vademecum Samorządowca (SVS) – korzysta 69% przedstawicieli jednostek, o 6 p. proc. więcej niż w 2018 r. Podobnie jak w przypadku pozostałych form udostępniania danych i informacji głównym powodem niekorzystania z Vademecum jest jego nieznanost. Pojedyncze osoby, które znają SVS, a mimo to z niego nie korzystają, mówią, iż nie mają takiej potrzeby albo że bardziej przyjazny jest dla nich Bank Danych Lokalnych.

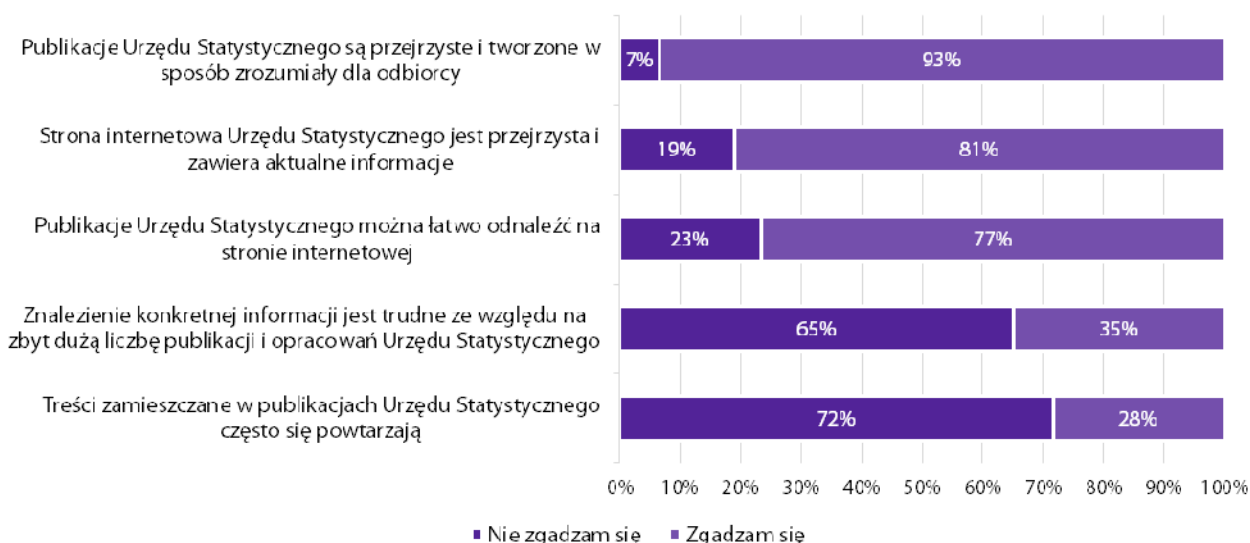
Skorzystanie z bezpośredniego kontaktu z Informatorium, komórką organizacyjną zajmującą się udostępnianiem danych, deklaruje 17% respondentów będących użytkownikami zasobów informacyjnych Urzędu. Osób takich jest obecnie o 5 p. proc. więcej niż dwa lata temu. Trzech z czterech (74%) samorządowych klientów Urzędu Statystycznego w Warszawie nie wie o takiej możliwości. Pozostali, którzy znają taką możliwość, twierdzą, że nie mają potrzeby z niej korzystać.

Ocena oferty Urzędu Statystycznego w Warszawie i źródła informacji o publikacjach

Opinie samorządowych użytkowników o publikacjach i stronie internetowej Urzędu są bardzo pozytywne i lepsze niż w 2018 r. O tym, że publikacje są przejrzyste i zrozumiałe dla odbiorców przekonanych jest 93% badanych (o 4 p. proc. więcej niż dwa lata temu). Przejrzystość i aktualność strony internetowej US w Warszawie podkreśla 81% respondentów (więcej o 7 p. proc.), a łatwość znalezienia na niej publikacji – ponad trzy czwarte osób (77%, wzrost o 10 p. proc. w porównaniu z 2018 r.).

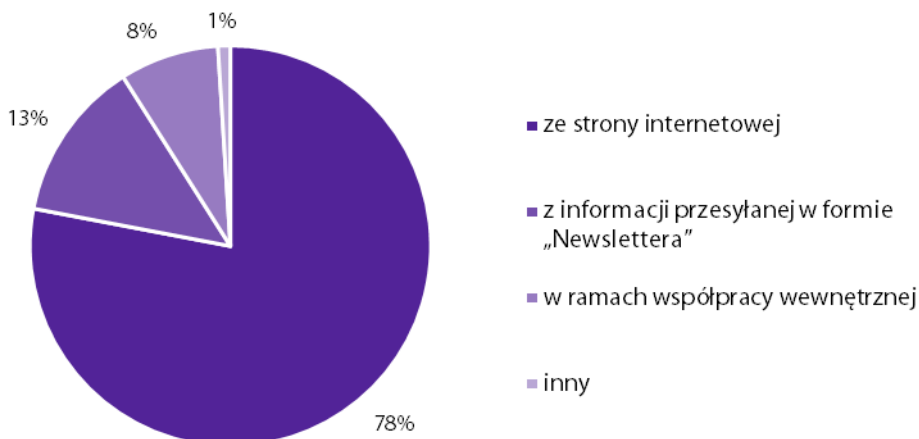
Zdecydowana większość przedstawicieli samorządów nie zgadza się ze stwierdzeniem, iż treści zamieszczane w publikacjach Urzędu często się powtarzają (osób takich jest o 5 p. proc. więcej niż w 2018 r.). Dla dwóch trzecich odbiorców znalezienie konkretnej informacji nie jest trudne z powodu dużej liczby publikacji i opracowań US (również wzrost o 5 p. proc.).

Wykres 4. Ocena publikacji i strony internetowej Urzędu Statystycznego w Warszawie

Samorządowi odbiorcy zasobów informacyjnych Urzędu dowiadują się o publikacjach i opracowaniach przede wszystkim ze strony internetowej (78% wskazań). Znacznie mniej popularnym źródłem informacji jest Newsletter czy współpraca wewnętrzna. Aktualne wyniki są takie same jak w 2018 r.

Wykres 5. Sposoby pozyskiwania informacji o opracowaniach i publikacjach Urzędu Statystycznego w Warszawie

Potrzeby informacyjne jednostek samorządu terytorialnego

Jednej trzeciej (33%) wszystkich uczestników badania brakuje pogłębionych analiz tematycznych przygotowanych dla niższych poziomów terytorialnych, w tym 18% osób często odczuwa taki brak. W porównaniu z wynikami badania z 2018 r. udział osób, którym brakuje tego rodzaju opracowań zmniejszył się o 25 p. proc. Około jednej czwartej wszystkich respondentów brakuje publikacji tematycznych (27%) lub prognoz zjawisk długoterminowych (26%). Zapotrzebowanie na takie publikacje jest obecnie mniejsze o odpowiednio 12 i 11 p. proc. niż dwa lata wcześniej. W najmniejszym stopniu przedstawicielom mazowieckich samorządów brakuje rankingów i cyklicznego monitoringu zjawisk gospodarczych.

Wykres 6. Rodzaje opracowań, jakich brakuje badanym

Na pytanie o tematy brakujących opracowań uzyskano 40 odpowiedzi o dużym stopniu zróżnicowania. Ich pełne zestawienie znajduje się poniżej. Badani często wskazywali potrzebę opracowań na interesującym ich poziomie terytorialnym, np. gminy czy dzielnicy:

- Dane o podmiotach gospodarczych na poziomie gminy
- Dane statystyczne dotyczące gminy z różnych dziedzin jak np. wykształcenie
- Opracowania dotyczące województwa mazowieckiego z wyłączeniem Warszawy i sąsiadujących z nią gmin (Mazowsze regionalne)
- Pogłębione analizy tematyczne dla niższych poziomów terytorialnych
- Więcej danych na poziomie powiatów i gmin
- Dane dzielnicowe dot. przedsiębiorczości
- Opracowania dotyczące dzielnic dużych miast
- Opracowania na poziomie obszarów funkcjonalnych miast

W 7 odpowiedziach brakującym tematem było **rolnictwo**. To zapewne efekt realizacji badania tuż po zakończeniu Powstania Spisu Rolnego 2020.

- Aktualnych danych dotyczących rolnictwa na poziomie gmin i powiatów
- Dane o rolnictwie

- *Rolnictwo*
- *Rolnictwo - struktura zasiewów, aktualne informacje*
- *Liczba gospodarstw zajmująca się wyłącznie chowem zwierząt*
- *Rolnictwo -liczba gospodarstw i struktura wielkości gospodarstw*
- *Liczba gospodarstw gospodarczych w gminie wraz z powierzchnią zabudowy*

Kolejną wyróżniającą się grupą odpowiedzi są tematy z obszaru **rynku pracy i bezrobocia** (6 odpowiedzi):

- *Dane dzielnicowe dot. bezrobocia*
- *Liczba osób bezrobotnych w gminie*
- *Stopa bezrobocia z podziałem na gminy*
- *Bezrobocie na poziomie gmin*
- *Praca*
- *Prognozy dot. rynku pracy*

W mniejszym stopniu respondenci zgłaszali zapotrzebowanie na opracowania dotyczące **ludności**:

- *liczba ludności (NUTS 5)*
- *ludność i procesy zmian demograficznych, prognozy ludności;*
- *dane o ludności)*

Ochronę środowiska jako temat brakujących opracowań wskazały 3 osoby (*ochrona środowiska* (2 odpowiedzi); *z zakresu ochrony środowiska*).

Pojedyncze wskazania brakujących tematów opracowań obejmują następujące zagadnienia:

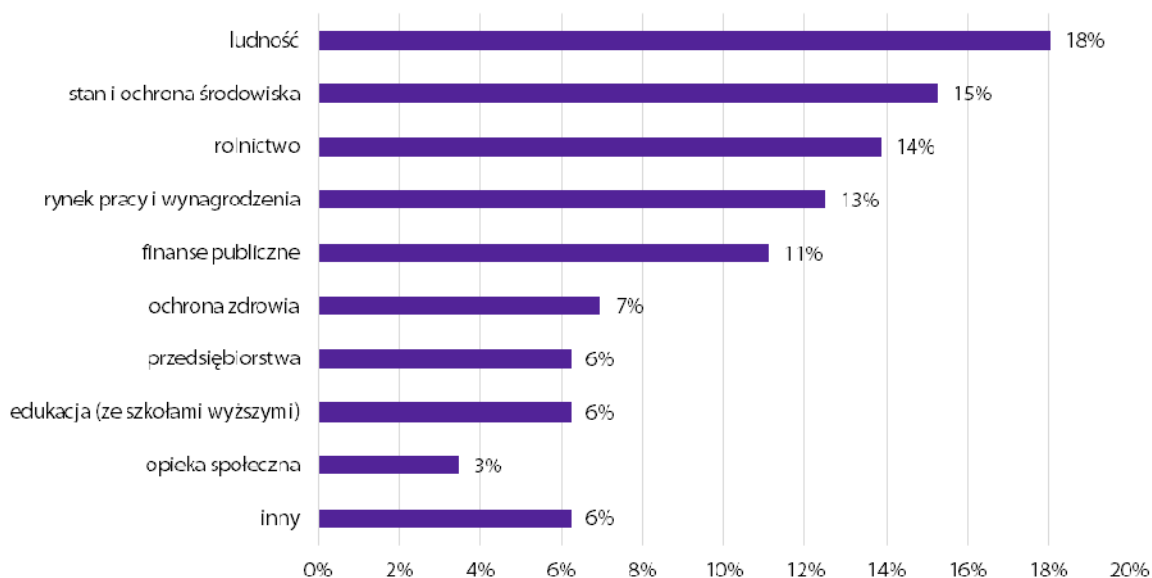
- *Zdrowie*
- *Edukacji*
- *Turystyka lokalna*
- *Dot. systemu gospodarowania odpadami komunalnymi*
- *Dostępność*
- *Z zakresu finansów publicznych*
- *Zasób mieszkaniowy*
- *Zrównoważona mobilność w JST*
- *Inwestycje*
- *Komunikacja społeczna*
- *Opracowania porównujące Warszawę na tle innych dużych miast Polski i stolic europejskich*
- *Prognozy długookresowe*
- *Opracowań długoterminowych*

Wszyscy badani przedstawiciele mazowieckich samorządów poproszeni zostali również o wskazanie brakujących im danych statystycznych, nie tylko tematów, ale i ich poziomów agregacji.

Podobnie jak dwa lata temu najczęściej wskazywane było zapotrzebowanie na dane statystyczne dotyczące ludności oraz stanu i ochrony środowiska. Na trzecim miejscu obecnie znalazło się rolnictwo, podczas gdy w 2018 r. była to tematyka rynku pracy i wynagrodzeń.

Wykres 7. Tematy brakujących danych statystycznych

Badanym najczęściej brakuje danych statystycznych na poziomie gmin (64% wskazań), a w znacznie mniejszym stopniu na poziomie powiatów (15%). Inne obszary, np. regiony, czy dzielnice uzyskały 8%, a województwo 4%. Pozostałe odpowiedzi dotyczyły brakujących danych na poziomie ogólnopolskim.

Respondenci mieli możliwość samodzielnego podania tematów brakujących im danych statystycznych. Odpowiedzi te (łącznie 36) są bardzo zróżnicowane i częściowo powielają tematy pojawiające się wcześniej (np. *dane dotyczące ochrony środowiska; liczba ludności; bezrobocie; zasiewy*). Jednak część pojedynczych wypowiedzi wskazuje na bardzo szczegółowo zdefiniowane potrzeby, przykładowo: *ilość podmiotów gospodarki narodowej z podziałem na wielkość (mikro, małe, średnie, duże) na poziomie gminy z podziałem na ulice; dostępne kierunki edukacji; zapotrzebowanie na konkretne zawody; transport (rodzaje, użytkownicy); programy zdrowotne, szczepienia z podziałem na szczególne działy, zachorowalność; stan i procesy poniżej gminy; jakość powietrza; aktualne PKB*.

W poprzedniej edycji badania, zrealizowanej w 2018 r., udział brały 44 osoby spośród respondentów aktualnej edycji. Badanym tym przedstawiono 5 tytułów opracowań, które powstały w odpowiedzi na zgłoszone wówczas potrzeby z prośbą o określenie, czy są im znane i czy z nich korzystali. Prawie trzy piąte (58%) tych osób stwierdziło, że przynajmniej jedno z wymienionych opracowań jest im znane i korzystali z niego. Dla 14% tej grupy uczestników badania opracowania są znane, ale okazały się nieprzydatne. Brak znajomości tych opracowań zadeklarowało 28% osób.

Wsparcie informacyjne i szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego

Uzyskaniem wsparcia informacyjnego Urzędu Statystycznego w Warszawie zainteresowanych jest 51% wszystkich uczestników badania (tj. o 3 p. proc. więcej niż w 2018 r.) Oczekiwane wsparcie dotyczy przede wszystkim wyszukiwania informacji na stronach internetowych statystyki publicznej (42%, tyle samo co w 2018 r.). W mniejszym stopniu zgłaszana jest potrzeba wsparcia w rozpoznaniu dostępnych zasobów informacyjnych (35%, w 2018 r. było to 34%) oraz przy analizie pozyskanych danych (22%, w 2018 r. – 23%).

Udziałem w organizowanych przez Urząd szkoleniach zainteresowany jest co trzeci (32%) reprezentant samorządu. Dwa lata temu zainteresowanie szkoleniami było o 10 p. proc. większe. Co czwarty uczestnik badania (25%) deklaruje chęć wzięcia udziału w szkoleniu dodając, że wcześniej nie brał w nim udziału. Osoby, które uczestniczyły w szkoleniach i chętnie wezmą udział ponownie, stanowią 7% ogółu badanych.

W samodzielnie wymienianych tematach szkoleń, które interesowałyby badanych, najwięcej (49%) jest odpowiedzi odnoszących się do konkretnych obszarów tematycznych z zakresu danych statystycznych, takich jak m.in. ochrona środowiska, ludność, rolnictwo, przedsiębiorstwa, oświata. Duże zapotrzebowanie zgłaszane jest na szkolenia dotyczące wyszukiwania dostępnych informacji i danych na stronie internetowej, rozpoznania zasobów (26% odpowiedzi). Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszyłyby się szkolenia dotyczące analizy danych (8%), szkolenia z baz danych, czy z umiejętności czytania i interpretowania badań/opracowań (po 5% odpowiedzi).

Co czwarty (26%) uczestnik badania jest zainteresowany zarówno uzyskaniem wsparcia informacyjnego, jak i udziałem w szkoleniu. Udział tych osób zmniejszył się o 7 p. proc. w porównaniu z 2018 r.

Wydaje się, że podstawową potrzebą przedstawicieli samorządów jest nabycie umiejętności poruszania się w dostępnych zasobach i wyszukiwania potrzebnych jednostkom informacji i danych. Jedna piąta (21%) ogółu badanych deklaruje zarówno chęć udziału w szkoleniach, jak i otrzymania wsparcia w zakresie wyszukiwania informacji na stronach internetowych Urzędu.